

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek popoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 35 L.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 22

V Gorici, v ponedeljek 17. marca 1924.

Let. VII.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglaševanje po dogovoru in se plačajo vnaprej.
List izdaja konsorcijsko GORIŠKA STRAŽA Tisk. Juch v Gorici via Morelli 16.
Uprava in uradna: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Volili homo svoje ljudi.

Drugič, kar smo postali državljani Italije, je naše ljudstvo poklicano, da izbere svoje zastopnike za rimski parlament. Par tednov nas še loči od zgodovinskega dne, ko pojdejo trupe naših mož in fantov na volišče.

V desetletnih političnih borbah izšolano slovensko ljudstvo se jasno zaveda, kaj pomenijo volitve 6. aprila 1924.

Vsi poštene in politično zreli Slovenci vedo, da imajo 6. aprila le eno, in sicer samo eno edino dolžnost: da si **KOT SLOVENC**I izvolijo v parlament **SLOVENSKE** zastopnike.

Kako bi pri zavednem in kulturnem narodu moglo biti drugače? Nikdar in nikjer se ni še slišalo, da bi kak narod volil za svoje zastopnike može, ki pripadajo drugemu ljudstvu in ki povrh ne razumejo niti jezika svojih volilcev? Povejte, ljudje božji, kje na vsem svetu se je to že zgodilo? Kakšen narod si je kedaj še izbral za poslanca može, ki morajo govoriti s svojimi volilci potom **tolmača**? V kateri državi Evrope se je že pripetilo, da bi ljudstvo volilo poslanca, s katerimi ne more v svojem jeziku niti govoriti, katerim ne more v svojem jeziku pisati, katerim ne more v domačem jeziku potopiti svojih težav?

Koder prebiva slovenski rod in kakor daleč sega spomin nazaj v slovensko preteklost, vselej in povsod je slovensko ljudstvo volilo za svoje zastopnike **Slovence**. To je tako naravno, tako človeško, tako pošteno, da je za razsodnega človeka odveč o tem govoriti.

Ministrski predsednik Mussolini je priznal sam, da imajo Slovenci zakonito pravico do **lastnega** zastopstva v parlamentu in te politične in človeške pravice se bodo goriski Slovenci 6. aprila v polni meri poslužili. V absolutni volilni svobodi, ki jo je zajamčil načelnik vlade in voditelj fašizma, bodo korakale trupe slovenskih in hrvatskih mož in fantov pogumno in neustrašno na volišče.

Oddali bodo svoje glasove možem, ki so zrastle v njihovi sredi, ki so bili v veselju in trpljenju, v lepem in temnih dneh trdno in neločljivo ob strani svojega ljudstva. Glasovali bodo za može svoje krvi, o katerih vedo, da ne bodo ljudstva **NIKDAR** zapustili in žrtvovali. Rajše vse ugodnosti, vse časti in dobrote tega sveta, žrtvovali, če je treba tudi svoje minljive osebe, preden bi se izneverili slovenskemu in hrvatskemu ljudstvu.

Dne 6. aprila 1924. bo naš narod dokazal, da je samozavesten, odločen in zrel rod, pred katerim se morajo vsi, prijatelji in nasprotniki, odkriti s spoštovanjem.

Kaj se godi po svetu?

Pred večerajšnjim se je razširila novica, da je nemški državni zbor razpuščen in da je nemško ljudstvo poklicano za mesec majnik na volišče. Ta dogodek obrača našo pozornost zopet na sever v nesrečno nemško državo. Tekoča zima je bila za nemško ljudstvo polna gorja, kakor ga ne pomnijo živeči rodovi in nobeni deželi na svetu. Tujec je sedel s svojimi armadami v porenških deželah, držeč v svojih železnih pesteh srce Nemčije, iz katerega se je prelivalo prej življenje po vsem gospodarskem telesu nemškega naroda. V deželi Pfalci so divjala oborožena krdela nemških izdajalcev, moreč in ropajoč lastni narod. V svobodni Nemčiji sami je plamtel na Bavorskem, na Saksonskem in Turinškem bratomorni boj, stranka se je dvigala proti stranki kakor vojska proti vojski, s strojnimi, bombami, topovi in celo zrakoplovi. Gladujoče in zmrzujoče množice so v nešteti nemških mestih naskakovale in plenile trgovine in zaloge. Nemčija, ki je bila pred vojno najbolj disciplinirana država v Evropi, država, v kateri je vladal absolutni red in veljal zakon, je zgubila vajeti iz rok, berlinska vladna barka se je zaganjala sem ter tja po razburkanem valovju meščanske vojne.

Strašne dajatve.

Vse to je povzročilo pomamikanje, v katero je padlo nemško ljudstvo po svetovni vojni. Da dobe naši čitatelji popolno sliko o položaju Nemčije, navajamo nekatere številke. Po pariški pogodbi je morala oddati Nemčija nele vso vojno mornarico, ampak vse svoje trgovske ladje! Povrh je morala graditi še nove ladje in jih izročiti zastoj antanti. Nemčija je izročila do danes 816 trgovskih ladij v vrednosti 4 tisoč milijonov zlatih mark. Nemčija je izročila antanti ogromen železniški material: 80.538 vagonov in 2955 lokomotiv, nadalje 5000 tovornih avtomobilov, vničiti je morala vse tovarne, ki služijo izdelovanju orožja, in tako je bilo porušeni do tal 600 poslopj ter razbitih na kose 20.000 strojev. Nemčija je morala plačati še drugo odškodnino v naravi: pluge, motike, 300.000 ton strojev, še 1000 novih vagonov za potnike in 39.000 tovornih vagonov, nadalje 118 tisoč glav živine. To se je vršilo v času, ko je nemško ljudstvo umiralo od lakote. Od leta 1919. do 11. januarja 1923. je urdralo po noči in po dnevi, in sicer vsakih 15 minut po 50 natovorjenih vagonov premoča čez nemško mejo v dežele antante. Koliko premoča se je moralo nagrmaditi v teku 4 let, ako je oddajala Nemčija 50 vagonov vsako četrt ure? To je 540 milijonov kvintalov, v vrednosti 2424 milijonov zlatih mark. Nemško delavsko ljudstvo je prezebalo po bednih stanovanjih, uboge družinske matere niso imele, s čim bi kuhale otrokom kosilo, istočasno je pa so-

pihal vlak za vlakom premoča v Belgijo, Francijo in Italijo.

Največja odškodnina svetovne zgodovine.

Nemčija je morala oddajati antanti papir za časopisje, umetna gnojila, električne žarnice, zdravila, sladkor, knjige, les, opeko itd. itd.

Toda ne le premoženje države, tudi premoženje nemških privatnikov je padlo v roke zmagovalcev. Nemčija je odstopila po mirovni pogodbi sovražnikom tudi vse imetje, ki so ga imeli njeni podaniki v tujini. Neštete tovarne, akcijske družbe, banke in trgovska podjetja, ki so jih bili ustanovili Nemci pred vojno v različnih delih sveta, vse je padlo v roke antante. Gre za silovito svoto 11.740 milijonov zlatih mark. Razen tega je morala Nemčija plačati povrh še stroške za antantne armade, ki so prodrle v njeno notranjost in se tam trajno utaborile. Plačala je samo v ta namen 4.000 milijonov zlatih mark. Ako bi hoteli še dalje naštevati, bi napolnili celo »Stražo«, in še bi ne prišli h koncu. Nemčija je zgubila doslej nič manj ko 41 milijard zlata od svojega narodnega premoženja. Ta svota je štirikrat večja, kakor je znašal v mirnem času enoletni izvoz Nemčije in Anglije skupaj, to je tolika množina zlata, kolikor se ga je produciralo na celem svetu od leta 1901 do 1920.

Na robu brezna.

A vse to se je zdelo Franciji malo. Od leta 1919. do današnjih dni vodi Francija neizprošno borbo proti Nemčiji, češ da ne mara plačati odškodnine. Francozi so zahtevali, naj plača Nemčija še 130 milijard zlata, nato so popustili do 100 milijard, s časom so šli še nekoliko nižje, ker so pod pritiskom Anglije in Amerike morali priznati, da Nemčija take odškodnine absolutno ne zmore. Od kod naj nemški narod jemlje te strašne svote, ako jih nima? Dokler je bil ministrski predsednik gospod Briand, je tlelo še malo upanja, da se Francozi streznijo in zahtevajo od Nemcev le toliko, kolikor Nemčija more plačati, ako naj se še ohrani pri življenju. Ko je pa Briandova vlada padla in je prevzel vladno krmilo sedanji ministrski predsednik Poincaré, so se razmere grozno poslabšale. Poincaré je kot zastopnik francoskega nacionalizma in predstavitelj industrijskega kapitalizma svoje domovine začel brezobzirno, trdo, skoro bolešno daviti Nemčijo. Kar je zahteval Poincaré od Nemčije je bilo v očeh sveta noro, a mož se ni dal premakniti. Z drznim pogumom je šel svojo začetano pot, ne oziraje se ne na opomine ne na ogorčenje ne na pretnje vseh ostalih evropskih držav. Gotov zmage je vkoralak v Porurju in prelomil brez strahu dosedanje prijateljstvo z Anglijo.

Poincarejeva politika pred polomom.

Vsem našim čitateljem je se zna orjaška borba, ki se je bila začela v Porurju med Francijo in Nemčijo. Oči vseh narodov so bile obrnjene 9 mesecev na to veliko bitko, ki se je končala z zmago Poincarejeva Nacionalistična Francija je vriskala zmagooslavja, Poincaré je postal junak, veliki državnik, rešitelj domovine. Bil je trenotek, ko je ugled Poincarjev segal čez meje Francije in vplival že odločilno v politiki Velike Britanije.

Toda kakor večkrat v življenju, tako se godi tudi v politiki: ko si na vrhuncu moči in ugleda, se nenadoma odpre pred teboj prepad, v katerega strmoglaviš z vso svojo slavo. Slišno se je zgodilo Poincaréju.

Makdonald in padeč franka.

K temu sta pripomogli dve dejstvi. Prvič se je spremenila na Angleškem vlada. Delavci pod vodstvom Makdonalda so postali gospodarji države in zapele so nove strune. Makdonald je pokazal, da ne pozna šale in da bo sklenil, če se Francozi ne špamete, z Nemčijo na lastno roko sporazum ter ji pomagal na noge. Drugič so se v Nemčiji gospodarske razmere tako silno poslabšale, da se je spremenil nemški denar v papir in je ves svet vedel, da ne prejme Francija v takih razmerah od Nemčije prav nobene vojne odškodnine. Posledica tega je bil nenadni padeč franka. Francoski denar je zlezal pod lino. To je vplivalo na francoski narod kakor velika katastrofa. Francija, ki je bila pred vojno bankir vse Evrope in je posojevala denar vsem mogočim narodom, se je čutila do dna ponižano. Junak Poincaré je postal kriv narodne nesreče. Tako hitro se menja v politiki ljubezen množic. Danes vpijejo »hozana«, jutri: »Križaj ga!«

Pozno streznenje!

Slava Poincarejeva je pokopana, ni daleč čas, ko pokopljejo tudi njega. Nad francoski narod je prišlo veliko streznenje. Danes uvideva, da se je treba z Nemci sporazumeti, da je treba sporazumno z ostalimi evropskimi državami urediti vprašanje nemških odškodnin. Polagoma prodira spoznanje, da se mora Nemčija gospodarsko obnoviti in okrepiti, kajti propast Nemčije vleče za seboj vse ostale narode, in v prvem redu tudi Francijo samo.

Propadanje francoskega franka je najboljši dokaz, da je to resnica. Zato so Francozi danes pripravljani, proučiti skupno z ostalo antanto gospodarski položaj Nemčije in pomagati, da se nemška valuta in sploh nemške finance uredi.

V kratkem se bodo vršile na Francoskem volitve in francoski narod bo imel priliko, da izreče svoje mnenje o Poincarejevi politiki. Po našem bodo volitve Poincareja obrodile in s tem bo zaključena najbolj žalostna doba povojne francoske politike. O pomenu nemških volitev spregovorimo drugič.

Dnevne vesti Glasovnica za Julijsko Krajino

I. Zunanja stran zložene glasovnice

Vodopivčev večer.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi na praznik sv. Jožefa, v sredo, dne 19. marca 1924 ob 20.30, v dvorani Trgovskega doma *Vodopivčev večer* s sodelovanjem društvenega zbora, gēne. E. Mozetičeve in g. Jos. Bratuža. Vspored obsega sledeče skladbe V. Vodopivca: 1. a) Ves dan je pri oknu... b) Ptiči. Mešani zbor. 2. a) Napoljani, b) Jaz bi rad rudečih rož. Moški zbor. 3. a) Pesem v prosu, b) Izgubljeni cvet, c) Po slovesu. Ženski zbor. 4. a) Zalost, b) Barcarola, c) Beneška. Samospevi s spremljevanjem klavirja. Poje g. Jos. Bratuž, pri klavirju gēna. E. Mozetičeva. 5) a) Pri oknu, b) Le plakaj, c) Naša zvezda. Četvorospevi. 6. a) Vojaki na potu, b) Zdravica. Moški zbor. 7) a) Pesem, b) Naročilo. Mešani zbor. 8. Ave Maria. Samospev s spremljevanjem klavirja. Poje g. Jos. Bratuž, pri klavirju gēna. E. Mozetičeva. 9. Ujetega ptička tožba. Mešani zbor. - Koncertni vodja g. Emil Komel.

Predprodaja vstopnic v Narodni Knjigarni.

Vabljeni so vsi mnogobrojni skladateljevi častilci, da se udeležijo koncerta. Društvo je izbralo za prireditev koncerta sredo z namenom, da omogoči udeležbo tudi duhovščini, učiteljstvu in drugemu občinstvu z dežele, ki je sicer ob nedeljah zadržano. Na praznik sv. Jožefa se lahko udeležijo koncerta tudi vsi oni, ki imajo naslednji dan, t. j. v četrtek, v mestu opravila.

Prefekt v Puli

ki se imenuje Giannoni, je zatrdil slovenskemu odposlancu, da bodo volitve v Istri popolnoma svobodne. Bi bilo zelo patriotično, da se zbrše iz spomina sramota zadnjih volitev iz leta 1921.

Koliko je vpisanih fašistov.

Uradno poročajo, da je v celi državi 7216 fašjev in 371 tisoč fašistov. Prebivalstva pa je v Italiji 40 milijonov.

Sardinski avtonomisti.

zahtevajo popolno avtonomijo za Sardinijo. Gredo sami v volilni boj. Komunistična „L'Unità“ piše o njih: Sardinci, Slovani in Nemci so se pred volitvami znašli v istem položaju. Njih program je v eni temeljni točki sličen, ker vsi težijo za deželno avtonomijo. Pa volilni red jim je delal vsem težave. Slovani so se zatekli h tirolskim Nemcem po pomoč, Nemci h Slovanom. Sardinci pa so v samem Rimu predložili listo s štirimi zamoreci (sardinski grb), da dokažejo, da ima avtonomistična misel pristaše celo v srcu Italije.

Nevarnost za boljševeike.

Vitez Peternell bo imel volilne govore o nevarnosti, ki je pretela deželi od strani komunistov. Zvedeli smo, da je deželni uradnik Jože Peternell leta 1921 vložil na vodstvo komunistične stranke prošnjo, da bi smel postati komunist. Komunisti pa so poznali nevarnost, in so možu rekli, da naj počaka par mesecev, ker ga morajo preizkusiti. Nato je Peternell šel h fašistom in je postal vitez.

Lira padla.

V zadnjem času je lira nekoliko padla in se je frank deloma okrepil. To spremembo je povzročila Francija, ki je v svrhu zboljšanja svoje valute vrgla na denarni trg mnogo milijonov lir. Če je pa mnogo blaga na ponudbo, vedno zgubi v ceni.

Kadar gre za denar, se najboljši prijatelji ne poznajo.

LEGISLATURA XXVII

ELEZIONI POLITICHE

SCHEDA PER LA VOTAZIONE.

(Timbro della Sezione e numero)

Firma dello scrutatore) _____

II. Notranja stran razgrnene glasovnice z vol. znaki

VOTI DI PREFERENZA

NAŠ VOLILNI ZNAK JE PRVI NA DESNI STRANI OD ZGORAJ. VSAKDO GA ŽE POZNA. SAMO TA ZNAK BODO PREČRTALI SLOVENSKI VOLILCI.

Druge znake morajo pustiti na miru, ker bi bila drugače glasovnica neveljavna. Pod napisom: »Voti di preferenza« (Prednostni glasovi) napišejo slovenski volilci v smislu sporazuma, ki se je sklenil med slovenskimi političnimi društvi na prvo črto številko 1, na drugo črto številko 2, in na tretjo črto št. 3.

V našem volilnem krožju bo nastopilo 8 strank, zato ima tudi naša glasovnica 8 volilnih znakov. Prvi znak na levi strani zgoraj, je znak socialistov unitarcev, drugi je znak popolarov, tretji republikancev, četrti demokratov; na desni strani je prvi znak naš slovenski znak, drugi komunistični, tretji fašistovski in četrti maksimalističnih socialistov.

175 rudarjev zasutih.

Po poročilih iz Washingtona se je v rudniku Castle gate v bližini Salt Lake City zgodila velikanska rudniška katastrofa. V rudniku so se vneli plini. V rovih, kjer je nastal ogenj, je bilo 175 rudarjev. Rešilna akcija je bila zelo otežkočena. Pred vhomom v rove so se zbrale mnogoštevilne rudarske žene z otroci, ki objokujejo smrt svojih mož in očetov.

Malo upanja je, da bi koga rešili. Res, bridek je kruh, ki ga režejo bogatini podzemeljskim trpinom!

Lepo po vrsti.

Grška vlada je priznala sovjetsko vlado Rusije kot zakonito vlado sovjetskih zveznih republik. Zadevna pogodba je bila podpisana v Berlinu. Med obema državama se vzpostavijo normalne diplomatske in trgovske zveze. Rusija stopa sicer počasi, toda sigurno v vrsto evropskih velesil.

Zborovanje vseh pravoslavnih cerkva.

Sv. Sinod (vrhovna cerkvena oblast pravoslavnih) v Moskvi pripravlja za prihodnje leto koncil vseh pravoslavnih cerkva. Koncil otvorijo v Moskvi dne 11. maja 1925.

Ko z veseljem poročamo o stremljenju pravoslavne cerkve po obnovitvi in poglobitvi, želimo tudi prav iskreno, da bi se na tem zborovanju ne pozabila misel o združitvi vzhodne in rimske cerkve.

20 milijonov dolga

je zapustil pariški bankir Simon in zbežal. Za njim je policija izdala tirailico. V njegovih blagajnah v Parizu niso našli niti vinarja.

Koliko ubogih ljudi bo trpelo vsled brezvestnosti enega?

Bankir — špijon.

V Bruselju v Belgiji je sodišče obsodilo tamošnjega bankirja Kira radi špijonaže na 12 let ječe.

Mohamedanke se gibljejo.

V Carigradu se je vršilo veliko žensko zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, da se mora mnogoženstvo odpraviti in uvesti enoženstvo. Vsak Turek se bo moral tedaj zadovoljiti samo z eno ženo.

1 milijarda avstr. kron davka na pse.

V mestu Lienz v Nemški Avstriji živi gospodična, ki je strastna ljubiteljica psov. Ima jih kar trinajset. Seveda sosedje te pse-ljubeče gospodične niso nič kaj zadovoljni, ker jih pasje lajanje le preveč občutno moti v nočnem miru. Ker prošnje niso nič pomagale, so se prizadeti obrnili na občinski svet z zahtevo, da naj poskrbi za nočni mir. Mestni očetje so tuhtali in prišli na srečno misel. Sklenili so zvišati davek na pse in sicer progresivno, to se pravi: čim več psov imaš, tem več plačaš za enega. Za enega psa je 100.000 kron davka, za dva 200 tisoč, za tri že 500 tisoč i. t. d. za posameznega vedno več. Po tej odredbi mora gospodična za svojih 13 ljubljencev plačati čez 1 milijardo avstrijskih kron. Sicer avstrijske krone res še niso velike vredne, toda če računate 1 liro 3000 avstrijskih kron, vidite, da znaša naš zvišeni davek par sto tisoč lir. Meščanstvo radovedno pričakuje, bo li gospodična oddala svoje pse ali plačala ogromni davek.

Ruski poslanik v Rimu.

V Rimu je prispel ruski poslanik Konstantin Jurenev. Njegovi uradni prostori so v palači, v kateri so vselejčasno bivali poslaniški carske Rusije. Po revoluciji v Rusiji je vlada palačine zasegla, a jo je sedaj vrnila sovjetski Rusiji. Iz palače vihra rudeča sovjetska zastava.

Izgnani kalif protestira.
Zadnjič smo izrekli domnevo, da iz Turčije izgnani kalif, ki se čuti sedaj v Svici varnega, ne bo miroval. Ta domneva se potrjuje. Kalif Abdul Megid je izdal na vse muslimane proglas, v katerem med drugim pravi:
„Sklep sedanj, večine turške narodne skupščine je v naravnem nasprotstvu z duhom islama in njegovim visjim poslanstvom. Radi tega smatram za svojo dolžnost, da izjavim vsemu muslimanskemu svetu, da smatram ta ukrep v njegovem bistvu za bogoskrunskega in ničnega.“
Ob koncu naznanja, da bo sklical v kratkem veliko versko vseislamsko zborovanje.
Boj v muslimanskem svetu se je tedaj že pričel.

POZOR!

Pred par dnevi smo doznali, da se vozijo po deželi z avtomobilom trije elegantni gospodje, ki raznim boljše stoječim osebam, trgovcem, obrtnikom in tvrdkam prinašajo na ime se glaseče že saldirane pobotnice za 50, 100, 200 do 500 lir ter zahtevajo izplačilo zneska. Po njih trditvi — in na pobotnicah je to z rudečim svinčnikom zaznamovano — je denar namenjen za društvo jetičnih vojnih invalidov. Obrnili smo se na pristojno mesto in izvedeli, da je goriški policijski komisarjat že razposlal po deželi okrožnico, s katero je opozoril, da dotični niso opravičeni pobirati denarja za omenjeno društvo. **Bodite zato oprezni in ne dajte se opehariti!** Če pride kdo k vam s tako

pobotnico, javite ga županstvu in orožnikom!
VOLILNA BORBA IN NAŠE ČASOPISJE.
Slovanski volilni odbor nam je poslal:
Podpisani odbor je na svoji današnji seji ugotovil, da se naše časopisje tu pa tam v svojem pisanju ne drži sklenjenega sporazuma toliko glede opuščanja medsebojnih napadov, kolikor glede prednostnih glasov. Odbor ne mara preiskovati, kateri list se je v večji ali manjši meri oddaljil od sporazuma, poziva pa ponovno vse naše časopisje, naj se strogo drži nele črke, ampak tudi duha sklenjenega sporazuma.
V Trstu, dne 15. marca 1924.

Tajništvo »Kmečko - delavske zveze« in polit. dr. »Edinosti« sprejema v zadevah, ki se ne tičejo volitev, samo vsak petek predpoldne.

Kdo ve kaj?

Neznano kam je v sredo dne 12. t. m. ob 1 uri popoldan izginil od svoje matere v Solkanu Teodor Bremec iz Lokvi št. 49, star 15 let. Fant je srednje velikosti, okroglo ličen, rudeč. Podvržen je neki vrsti živčnih boleznih, ki ga pogostoma trese in je vsled tega najbrže slaboumen. Kdor bi ga kje videl, naj sporoči županstvu Trnovo pri Gorici ali pa orožnikom, ravno tam.

Izgubljeno-najdeno.

Ona oseba, katera se je vozila z vlakom proti Kanalu in je pozabila dežnik v neki trgovini Via Monache, naj se o priložnosti obrne do uprave „Goriške Straže“, kjer ga dobi nazaj.

Volilci, pozor!

Onim volilcem, katerim niso bile dostavljene volilne izkaznice, sporočamo, da je mestni volilni urad (poleg anagrafičnega, št. 35) odprt vsak dan nepretrgoma od 9 do 7 ure zvečer, tudi o

praznikih, od 5. marca do 6. aprila, ko bodo volitve. Tu lahko dvigne vsak volilec osebno svojo izkaznico — če mu ista ni bila dostavljena na dom! Volilci, požurite se in storite svojo dolžnost.

Kaj je novega na deželi.

PODGORA.

Kakor mnogo drugih občin je doletela tudi našo občino usoda, ki jo pripravljajo oblastniki, kakor se zdi, vsem slovenskim občinam. Odstavili so našega občega spoštovanega župana g. Dominka, razpustili občinski zastop in imenovali za komisarja fašista Mih. Marinicha iz Podsabotina. Če si bo nekdanji zavedni slovenski Marinič ohranil s svojim sedanjim delovanjem med nami časten spomin, dvomimo.

PLANINA.

Zapustil nas je naš g. župnik Mayerhofer. Najtežja leta je preživel med nami kot naš pravi prijatelj. V tem času je pretrpel mnogo preganjanj, bil je tudi v ječi, ker je pogumno branil domače prebivalstvo. Prej ga je preganjalo avstrijsko vojaštvo, sedaj so se spravili nanj drugi. Sloves draga nam duhovnika je globoko pretresel vse vaščane. Pozdravljeni zvesti bojevniki za slovenske pravice, spomin na vaše blago srce ostane v slovenski Planini!

KOJSKO.

(Grozna nesreča z granato.) V četrtek dne 13. t. m. okrog 3 ure popoldne se je pripetila pri nas nesreča, ki je pretresla ne le našo vas, temveč cela Brda. 14 letni deček Simsič je našel na Humu nekeje granato, katero je zanesel k hiši posestnika Fr. Četrtriča. Posestnikov sin 22 letni Filiče Četrtrič je skušal zunaj pred hišo granato odpreti. Simsič je granato držal, Filiče jo je odpiral. Ko sta bila ravno pri tem nevarnem delu, se je približal gospodar Fr. Četrtrič. V tem hipu se je zgodilo nekaj strašnega. Granata je eksplodirala in vse tri smrtno ranila. Vsi trije so bili težko zadeti in so obležali mrtvi na licu mesta. Najhujše je granata razmesarila nesrečnega Filičeta. Odnese ga je več metrov daleč in ga naravnost raztrgala. Z veliko težavo so zbrali skupaj raznesene dele telesa. Otlup in grozo, ki sta prestresla ubogo družino in sosede, si lahko predstavljate. Naj končamo to strašno povest z nekoliko veselejšim dodatkom: V bližini, kjer je razpočila granata, se je igral 4 letni otrok. Pritisk zraku ga je dvignil več metrov v zrak, toda ostal je nepoškodovan. Nesrečnim žrtvam povojnih razmer večni mir, težko prizadetim družinam naše sožalje.

KRED.

Občina Kred ali italijanski Municipio Creda se piše in sliši povsod, ali občinskega urada nismo imeli v Kredu (izvzemši 3 leta, ko je bil pok. Miha Sok za župana), kar pametijo vze stari ljudje. Naša občina obstoji iz 6 vasi v razdalju 1 ure, občinski urad z njim omara, pisalna miza in blagajna (stari kovček, bajuk) romajo pa od vasi do vasi, kjer je župan. Tako je tudi sedaj občinski urad v Staremsele. Ravno letos, ko so državnozbornske volitve za nas velike važnosti, je župan odredil volilni lokal v Staremsele, namesto v Potokih, kjer je središče vseh vasi. S tem bi se omogočilo priti vsem volilcem na volišče, tako pa ne bo prišla iz Borjane in Potokov niti četrtina. Pravijo sicer, da so se izrazili: čim manj jih pride volit, tem manj bo dela. Mi tega ne moremo verjeti, vendar pa se nam zdi postopanje merodajnih činiteljev nepravilno in v škodo našega ljudstva in njegovih pravic.

KAMNO.

(Zahvala). Najprisrčnejšo zahvalo izrekamo vsem, ki so na katerikoli si bode način pripomogli, da je bil naš ljubljani soprog, brat, nečak Ivan Maligoj na tako lep način spremljan k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo izražamo gg učit. iz Kamnega in Smastí, pevskemu zboru iz Smasti in g. žustí, pevskemu zboru iz Smasti g. kurlatu in g. županu. *Družina Maligoj. PEČINE.*

(Smrtna kosa). Dne 4. t. m. je umrl 14 letni Ivan Laharnar, s Pečin št. 46. Težka bolezen ga je priklenila na posteljo ob njegovem 11 letu; bil je včasih boljši, včasih slabši, vendar le smrt mu je bila rešiteljica. Počivaj v miru!

(Zahvala). Tem potom se najskrenejše zahvaljujem vsem, ki so mojega sina Ivana spremili na zadnji poti. Posebno srčna hvala g. upr. Medvešu, fantom za nošnjo venca in krste, ter sploh vsem, ki so nas tolažili ob težki uri. Bog poplačaj! *Jos. Laharnar.*

PROSVETNA ZVEZA.

Režiserji, telovadkinje, pozor! V nedeljo dne 23ega t. m. se vidimo ob 8h zjutraj v Prosvetni Zvezi! Vsi in točno! Na svidenje! Bog živi!

TRŽNE CENE V VIDMU.

15. marca. — Pšenica 105-110, rume- na turšica 87-92, bela turšica 87, činkvanti 80-85, rž 80-85, oves 85-90, ječmen 94-97.50, krompir na debelo 38-45, na drobno 57 lir za 100 kg. — *Zelenjava.* Redič 160-194, špinača 230-274, zelje v glavah 120, jabolka 80-175, hruške 130-148, orehi 305-358 lir za 100 kg. — *Krma.* Gorsko seno prvovrstno 26-38, seno z gričev 25-28, nižinsko seno prvovrstno 23, drugovrstno 20, slama 26-27 lir za 100 kg.

LISTNICA UREDSISTVA.

- 1.) *L. M. Stržišče:* Ako prodaste kravo v teku leta, potem ne plačata občinskega davka za celó leto, temveč samo za celo četrtletje. Če jo prodaste n. pr. 15. maja, morate plačati davek za četrtletje: april, maj, juní. Razume se, da morate županstvu takoj naznaniti, da ste kravo prodali in kdaj ste jo prodali.
  - 2.) *A. Kr. Plave 5:* Pišite na sledeči naslov: Al Ministero di Guerra, Roma. Prošnjo naj Vam sestavi županstvo.
  - 3.) *I. J. Orešje:* Počakajte rešitev prošnje. Če Vas pa vpokličejo pred rešitvijo Vaše prošnje, potem se morate na vsak način predstaviti vojaškemu poveljstvu. Potom županstva urgirajte še enkrat rešitev prošnje.
  - 4.) *F. L. Pr. št. 86:* Kolikor je nam znano, je vsaka poštna cenzura odpravljena in nepostavna. Mogoče pa je, da ne izvršujejo vsi uradniki točno svoje dolžnosti. Ako se Vam pripeti tak slučaj, pritožite se pri poštne ravnateljstvu.
  - 5.) *J. H. Livek 19:* Vaše žganje ni kontraband, če je bilo pravilno daci-rano in zapečatenó. Napravite še eno prošnjo potom županstva, da se Vam dovoli nadaljnja razprodaja žganja. Če imate potrdilo, da ste dac plačali, priložite ga k prošnji v prepisu.
- K. A. Stanjel:* Če bo le mogoče, bo priredila Kmečko-delavska zveza tudi letos socialno-gospodarski tečaj. O tem boste prav gotovo pravočasno obveščeni.

+ Profesor Franc Kos.

Ko smo mladi srednješkolski študentje hodili proti Soči, smo srečavali slokega, lahko sklonjenega moža, ki se je sprehajal po svetli cesti sv. Klare. Pa so nam povedali, da ta tih, možko lepi mož zbira in raziskuje vire za zgodovino Slovencev, da prebije noči sredi grških knjig, latinskih pergamenov, starinskih urbarjev, kronik, da vse proste ure posveča zgodovini naših dedov.

Bil je to profesor Franc Kos, največji zgodovinar Slovencev. Zdaj leži njegovo truplo na mrtvaškem odru v Ljubljani. In ob krsti stoji užaloščena mlada slovenska veda, slovensko vseučilišče, vsa kultura Slovencev. Zakaj s Francem Kosom nas je zapustil oče in mojster slovenske zgodovinske vede.

Franc Kos se je rodil na sveti večer 1853 v Selcih pri Skofjiloki, v oni dolini, ki nam je rodila krepkega Ivana Tavčarja in kjer je rasel duh mladega Kreka. Dečka so poslali v šolo, najprej v Kranj, potem v Ljubljano. Potem je mladi Kos odšel na Dunaj, kjer je našel zvestega tovariša v rajnem Tolmincu Simonu Rutarju. Zaceč je študirati z vso vnemo zgodovino. Po dovršenih študijah je prišel v Gorico, ki mu je postala ljuba domačija. Tu je učil nekaj let na ženskem učiteljišču, potem so ga premestili v Koper, kjer je opravljal tudi službo nadzornika slovenskih ljudskih šol za koperski okraj. Zopet se je vrnil v Gorico, kjer je v krogu svoje družine preživel leta polna orjaškega dela. Ko je izbruhnila vojna, se je prof. Kos preselil na Dunaj, kjer je dan za dnem kot čebelica zbiral po dvornem arhivu gradivo za slovensko zgodovino. Po vojni se je preselil v Ljubljano.

Delo profesorja Kosa je bilo velikansko. Izsledke svojega dela nam je podal v štirih zvezkih „Gradiva za zgodovino Slovencev v srednjem večku“, ki jih je izdala Leonova družba v Ljubljani. Peti zvezek je prof. Kos pred smrtjo zaključil. Cela vrsta zgo-

dovinskih monografij in razprav je izšla v slovenskih znanstvenih revijah in zbornikih. V njih je prof. Kos s posebno skrbjo in ljubeznijo obdelal odlomke iz goriške zgodovine. Labudja pesem je ta tih slavilec slovenstva zapel v „Jadranskem almanahu 1924“, kjer je razgrnil pred nami zgodovinske vire o Solkanu v srednjem večku.

Franc Kos je s svojim srcem in s svojim delom objemal ves slovenski svet. Bil je eden onih tihih, veličastnih zidarjev slovenske slave, ki morejo v smrtni uri z vedrim nasmehom praviati: „Domovina, bil sem ti prvičen sin. Dal sem ti svoje mladost, svoje fantazije, svoje talente in svojo kri. — kaj naj ti še dam?“

Tiho srce krščanskega delavca je izbravalo v delu za slovensko kulturo. Ime Franca Kosa bodo s spoštovanjem izgovarjali vsi rodovi, ki bodo pognali iz slovenskega debla.

MESTNE NOVICE

Spomenik padlim

bo dobila tudi Gorica. Stal bo 200.000 lir. Odbor za ta spomenik bo predpisal vsakemu meščanu svoto, primerno dohodkom, ki naj jo daruje, da se potrební denar še letos zbere.

Zapadli davki.

Mestni magistrat razgláša: Termin za plačilo občinskih davkov na klavirje, harmonije, orkestrijone, biljarde in pse je že zapadel. Ker pa mnogi davkoplačevalci še niso storili svoje dolžnosti, je podaljšal magistrat, predno uvede predpisane zakonite korake, rok za vplačilo do 31. marca.

Najden voziček.

Na ulici so našli ročni voziček. Lastnik naj se zglesi s primerno legitimacijo na magistratu (Economato municipale), kjer ga dobi.

JAVNA ZAHVALA.

Podpisani si štejem v prijetno dolžnost, se tem potom pristrčno zahvaliti vsem občanom občine Banjšice in — z eno izjemo — tudi občine Avče, za neomajano zaupanje, ki sem ga vžival za časa večletnega službovanja kot občinski tajnik. Jasni odsev istega se je pokazal po moji odstititvi, povzročeni po ljudeh, ki so zatajili svojo rodno kri.

Ivan Vidič.

Hranilnica in posojilnica
v Rihemberku.

reg. zadr. z neom. zavezo sklicuje izvanredni občni zbor dne 25. marca ob 15. uri v lastne prostore.

Dnevni red:

- 1.) Sprememba pravil.
- 2.) Slučajnosti.

Ljudska hranilnica in posojilnica
v Nabrežini

vabi vse svoje člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil 25. t. m. ob 3 h v društvenih prostorih.

Dnevni red:

- 1.) Sprememba imena.
- 2.) Slučajnosti.

Odbor.

Kmečka hranilnica in posojilnica
v Vel. Žabljah

vabi vse člane k izrednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo dne 23. marca ob 3. uri pop.

Dnevni red:

- 1.) Sprememba pravil.
- 2.) Slučajnosti.

Za slučaj nezadostnega števila navzočih članov se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu navzočih članov.

Odbor.

IZGUBILA SE JE PSICA rjave dlake s sivimi lisami v petek 14. t. m. Ali je ostala v Gorici ali se je zatekla v okolico. Sliši na ime „Perla“, je fermačka, kratke dlake. Kdor jo je našel, naj to naznani v gostilni pri „Zlati zvezdi“ v Gorici, Piazza S. Antonio. Dobi lepo nagrado.

NA PRODAJ je kovaško orodje po zelo znižani ceni. Več se izve pri upravi lista.

»KMEČKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA«,
v Pliskovici,

registr. zadruga z neomej. zavezo, vabi na redni letni občni zbor, ki se bo vršil dne 25. marca 1924. ob 3. pop. v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev rač. sklepa za l. 1923.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Na prodaj so trije krasno urejeni z vsem inventarjem razpoložljivi hoteli v prometnih kopališčih Slovenije. Dalje eno veliko grajščinsko posestvo z vsem inventarjem, živino, orodjem, zemljiščem in gozdom, ena vila z 20 sobami, prostim stanovanjem, vrtom, stavbeno parcelo ter dvoje manjših posestev v Sloveniji. Naslove na upravo »Goriške Straže«.

»Kmečka Hranilnica
in Posojilnica« v Otaležu

naznanja, da se bo dne 23. t. m. vršil redni občni zbor takoj po cerkvenem opravilu v uradnih prostorih. Po navadnem dnevnem redu sledi dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva in sprememba pravil. Ob nezadostnem številu članov se bo vršil zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom, neglede na število navzočih članov.

Odbor.

VABILO

na izredni občni zbor »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Iderskem r. z. z n. z. ki se bo vršil v sredo 26. marca t. l. ob 5 pop. v uradu posojilnice.

Dnevni red: Sprememba pravil, imena tvrdke.

Slučajnosti.

Načelstvo.

KM. HRANILNICA IN POSOJILNICA
v PRVAČINI

vabi svoje člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 30. marca t. l. ob 3. popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Prememba naslova.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Mlin s hišo v Istri na prometni cesti — slovenski okraj — je na prodaj radi bolezni. Naslov pri upravi.

Motor na nafto 12-14 HP. v popolnem redu se proda takoj. Naslov pri upravi.

Kmečko-delavska HRANILNICA in POSOJILNICA na DOL-OTLICI vabi na izvanredni občni zbor dne 25. marca 1924 po maši v župnišču v svrhu izpremembe pravil.

Odbor.

VABILO

k izvanrednemu obč. zboru Kmečke hranilnice in posojilnice v Števerjanu, ki se bo vršil v nedeljo dne 23. marca 1924 ob 10. uri popoldne v dvoru s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora;
2. Sprememba pravil;
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na redni občni zbor KMETIJSKEGA DRUŠTVA V VIPAVI, r. z. z o. z. ki se bo vršil v nedeljo dne 30. marca ob 3.30 uri pop. v prostorih Hranilnice in posojilnice v Vipavi.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobrenje računa za leto 1923.
4. Nadomestne volitve načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi bil ta občni zbor nesklepčen, vršil se bo pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

VABILO

na redni občni zbor HRANILNICE in POSOJILNICE v VIPAVI, ki se bo vršil v nedeljo dne 30. marca 1924 ob 2.30 pop. v lastnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Sprememba pravil.
4. Nadomestna volitev načelstva in nadzorstva.
5. Odobrenje računa za leto 1923.
6. Slučajnosti.

Ako bi bil ta občni zbor nesklepčen, vršil se bo pol ure pozneje drugi na istem prostoru in istim dnevnim redom ki bo sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

TOLMINSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V TOLMINU

sklicuje svoj izredni občni zbor v torek dne 25. marca 1924 ob 2. uri popoldne v posojilnični hiši v svrhu določitve novega naslova zadruge.

Ako ne bo ob določeni uri zbranih zadostno število združnikov, se bo vršil pol ure pozneje izredni občni zbor pri vsakem številu članov in z istim dnevnim redom.

ODBOR.

NAZNANILO.

Kdor želi sprejeti obnovitvene stavbe po načrtu na vojno odškodnino pri Sv. Luciji naj se zgleda 10. aprila pri podpisaneju.

Gašpar Rušič
Sv. Lucija ob Soči št.

Zobozdravniški ateljè

Robert Berka

v Gorici, Via Dante št. 4, m. goletni asistent pri občeznatem zobozdravniku dr. Piklu. Sprejet v svojem ateljèju v Gorici, Via Dante 4, v jutranjih in popoldneških urah.

KUTIN JOSIP

priporoča svojo trgovino jestvin ul. Seminario 1. Prodaja igralne karte vseh vrst, in »Bovški« na drobno in debelo.

MAŠ ZOBOZDRAVNIK

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila :: v Gorici, na Travniku št. 20

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

POZOR!

POZOR!

ČITAJTE!

Pedpisana naznanjava slav. občinstvu, da sva otvorila svojo lastno trgovino z vsakovrstnimi čevlji. Domači izdelek. Cene nizke in konkurenčne.

Izvršujeva vsa popravila in po meri. Za obilen obisk se priporočava

TRAMPUŽ in KOKELJ

trgovca

STOLNA ULICA št. 11 (V. Cavour) nasproti stolne cerkve.

PRODAJA NA OBROKE.

S prvim septembrom p. l. je otvorila firma: »Grande Emporio Rateale« (centrala v Trstu),

Via Garibaldi 20, II p. (prej Via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obuvalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! obroki mesečni in tedenski. Krojačnica prvega reda. Gorica, Via Garibaldi 20-II.

POZOR!!!

NA DOMAČO KROJAŠKO DELAVNICO!

V 12 urah izročim naročeno in izgotovljeno obleko po najnovejšem kroju. — Delo natančno in trpežno. Cena najnižja.

EMIL SAURIN

GORICA — Via Arcivescovado 7 (nasproti škofije — GORICA

Trgovina z manufakturnim blagom in drobnarijo. Blago prve vrste.